
Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

УДК 347.77.01

DOI 10.33244/2617-4154.2(19).2025.11-21

М. М. Герман,*аспірантка,**Університет митної справи та фінансів**e-mail: dniproproektiv@ukr.net***ORCID ID 0009-0000-7312-9647**

СУТНІСТЬ І ЗМІСТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ТА ЗАХИСТУ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

У статті досліджено особливості змісту адміністративно-правового захисту та охорони. Визначено, що до заходів адміністративно-правової охорони прав інтелектуальної власності належать: 1) розроблення та прийняття відповідних нормативно-правових актів, що регламентують охорону та захист права інтелектуальної власності; 2) формування та здійснення політики держави у сфері охорони та захисту права інтелектуальної власності; 3) запровадження державних програм, що мають на меті захист та охорону прав інтелектуальної власності; 4) проведення державної реєстрації права інтелектуальної власності; 5) публічний контроль за дотриманням законодавства у сфері інтелектуальної власності; 6) заборона будь-яких дій фізичних та юридичних осіб, що можуть зумовити порушення прав інтелектуальної власності. Доведено, що в широкому аспекті зміст адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності становить розроблення та проведення уповноваженими суб'єктами відповідних охоронно-правових заходів, які мають на меті забезпечення законності у сфері інтелектуальної власності та притягнення винних осіб до адміністративної відповідальності, тобто охоплюють усі складові захисту права інтелектуальної власності. Підсумовано, що основними характеристиками поняття адміністративно-правова охорона є: 1) є складовою публічного управління правовідносинами, що виникають у процесі здійснення суб'єктами права інтелектуальної власності своїх прав; 2) проводиться за рахунок вжиття адміністративно-правових заходів впливу; 3) суб'єктами адміністративно-правової охорони є органи публічного управління; 4) об'єктом адміністративно-правової охорони є права інтелектуальної власності на літературні та художні твори, комп'ютерні програми, компіляції даних (бази даних), виконання,

фонограми, відеограми, програми організацій мовлення, наукові відкриття, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, компонування напівпровідникових виробів, раціоналізаторські пропозиції, сорти рослин, породи тварин, комерційні (фірмові) найменування, торговельні марки (знаки для товарів і послуг), географічні зазначення, комерційні таємниці; 5) становить собою систему правових заходів, які спрямовані на забезпечення здійснення права інтелектуальної власності.

Ключові слова: охорона, захист, адміністративно-правова охорона, адміністративно-правовий захист, інтелектуальна власність, право інтелектуальної власності.

Постановка проблеми. З огляду на рівень суспільного розвитку, одним з пріоритетних завдань України є реалізація політики в сфері інтелектуальної власності. У вказаному аспекті адміністративно-правова охорона та захист права інтелектуальної власності в Україні є одним із важливих аспектів діяльності сучасної правової демократичної держави, а також пріоритетним напрямом державної політики, оскільки розвиток сфери інтелектуальної власності відіграє важливу роль у розвитку економіки держави та збільшує рівень інноваційних досягнень, виводить економіку країни на новий міжнародний рівень. Також у зв'язку зі значним прогресом у галузі науки відбулось збільшення випадків порушень у сфері інтелектуальної власності, тому важливим аспектом у забезпеченні права інтелектуальної власності є їхня адміністративно-правова охорона та захист. З огляду на це дослідження змісту та сутності адміністративно-правової охорони та захисту права інтелектуальної власності є актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичною основою дослідження стали роботи вчених, які присвятили свої роботи вивченню правового регулювання охорони та захисту права інтелектуальної власності, а саме: М. Галянтич, О. М. Головова, І. Г. Запорожець, Л. В. Золота, І. М. Коростошова, А. М. Куліш, Н. В. Троцюк, А. І. Швець, Є. В. Юркова тощо. Проте відсутність комплексного дослідження сучасного стану правового регулювання адміністративно-правової охорони та захисту права інтелектуальної власності в Україні обумовлює актуальність статті.

Метою дослідження є теоретичне дослідження змісту та сутності адміністративно-правової охорони та захисту права інтелектуальної власності

Виклад основного матеріалу. Правові категорії «захист» та «охорона» закріплені в багатьох нормативно-правових актах, які регламентують питання у сфері інтелектуальної власності, а саме в Законі України «Про авторське право і суміжні права», який встановлює, що законодавство у цій сфері ґрунтується на Конституції України й містить відповідні положення Цивільного кодексу України, а також ряд інших законів, зокрема «Про кінематографію», «Про медіа», «Про видавничу справу» тощо. Вказані закони регламентують охорону й захист особистих немайнових і майнових прав суб'єктів авторського права і суміжних прав. Окремо доцільно звернути увагу, що захист таких прав здійснюється відповідно до адміністративного, цивільного та кримінального законодавства [1].

Поміж іншого, вважаємо за доцільне проаналізувати етимологічне тлумачення вказаних категорій. Так, поняття «захист» у Великому тлумачному словнику сучасної

української мови визначено як: 1) заступництво, охорона, підтримка; 2) дія в значенні захищатись, захиститись від кого-небудь.

Поняття «охорона» тлумачиться як: 1) дія в значенні охороняти, захищати; 2) організована група, що охороняє кого-, що-небудь [2].

Так, відповідно до вищевикладеного в словнику є кілька підходів до визначення поняття «охорона» й одним із варіантів є визначення його крізь призму поняття «захист». Проте захист є тільки однією із складових поняття «охорона».

На думку І. В. Венедіктової, поняття «захист права інтелектуальної власності» доцільно визначати як систему правових засобів, які застосовуються органами державної влади (органами виконавчої влади, органами публічного управління, судами), що наділені спеціальними повноваженнями з метою охорони суб'єктивних прав на об'єкти інтелектуальної власності [3, с. 25]. Однак, на наше переконання, вказане визначення не повністю розкриває зміст захисту та охорони права інтелектуальної власності, оскільки в ньому не уточнюється, з якого моменту в суб'єктів прав на об'єкти інтелектуальної власності виникає право на його здійснення захисту.

Як влучно зауважує М. Галянич, адміністративно-правовий захист – це зміст адміністративно-юрисдикційної роботи органів влади, що має тимчасовий характер та після досягнення поставлених завдань перетворюється в адміністративно-правову охорону [4, с. 15].

Як зазначає С. Я. Вавженчук, категорія «охорона» є ширшою за змістом, що охоплює і захист, а в широкому значенні становить систему правових заходів, які направлені на попередження, профілактику правових порушень, а в разі виявлення порушень – на захист [5, с. 47].

Зі свого боку О. О. Штефан тлумачить категорію «захист прав» та «охорона прав» в аспекті теоретичних, методологічних, законодавчих проблем, а саме неврегульованості в законодавстві України правових визначень категорій «захист прав» та «охорона прав». Вчена наголошує, що «охорона прав інтелектуальної власності» є розгалуженим комплексом засобів правового, організаційного та іншого характеру, що визначають правовий режим об'єктів права інтелектуальної власності, визначають правовий статус суб'єктів, порядок набуття, реалізації та припинення суб'єктивних прав і юридичних обов'язків, способи та порядок захисту прав суб'єктів у разі їхнього порушення. Водночас поняття «захист прав» є елементом поняття «охорона прав» [6, с. 3–4].

Так, В. І. Остапчук зазначає, що адміністративний захист авторського права доцільно розуміти як систему заходів адміністративного припинення та притягнення до адміністративної відповідальності, що мають на меті відновлення, визнання прав та припинення порушень прав суб'єкта авторського права, які застосовуються органами внутрішніх справ, державними інспекторами з питань інтелектуальної власності, митними органами та місцевими судами (суддями) за заявою або скаргою особи, що має авторське право, або за власною ініціативою компетентного органу [7].

На думку В. В. Галунько, В. І. Олефіра, під адміністративно-правовою охороною потрібно визначати роботу органів державної влади, які мають повноваження на профілактику правових порушень і відновлення порушених прав, свобод та законних

інтересів фізичних і юридичних осіб, через вжиття засобів адміністративного права з можливістю застосування заходів адміністративного примусу [8, с. 76].

О. Ю. Салманова категорію «адміністративно-правова охорона» тлумачить крізь призму функції охорони, яку має виконувати правова держава, адже вказана функція спрямована на профілактику порушень нормальних процесів розвитку суспільних відносин у різноманітних сферах та усунення таких порушень, але й є ефективним засобом організації та забезпечення [9, с. 25–26].

Наприклад, І. І. Плохой вважає, що під адміністративно-правовою охороною громадського порядку доцільно визначати виконавчу та розпорядчу роботу органів влади щодо встановлення імперативних правил поведінки у сфері громадського порядку і вжиття відносно правопорушників заходів впливу [10, с. 504].

Н. В. Троцюк адміністративно-правовий захист прав автора тлумачить як правозастосовну та правоохоронну владну діяльність органів публічного управління щодо розв'язання індивідуальних справ з метою припинення та відновлення порушених прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, відшкодування збитків потерпілим і притягнення винних осіб до адміністративної відповідальності або створення умов для притягнення їх до іншого виду юридичної відповідальності [11].

Вчені Ю. С. Шемшученко, В. Ф. Погорілко вважають, що адміністративно-правова охорона – це виконавчо-розпорядча робота щодо встановлення адміністративних правових порушень та прийняття заходів впливу щодо осіб, винних у вчиненні таких правопорушень [12, с. 32]. Проте запропоноване науковцями визначення адміністративно-правової охорони не повною мірою розкриває її характер та зміст, оскільки адміністративно-правова охорона не обмежується діями уповноважених на те органів щодо виявлення адміністративних правопорушень та застосування ними відповідних заходів впливу.

Погоджуємося з думкою В. І. Книша, який зазначає, що адміністративно-правова охорона права інтелектуальної власності в Україні є елементом публічного управління та охоплює не лише застосування заходів впливу за протиправні дії, а й насамперед забезпечення правомірної поведінки з метою впорядкування, узгодження дій осіб, їхніх колективів між собою та із зовнішніми умовами [13, с. 33].

Л. В. Золота пропонує адміністративно-правову охорону права інтелектуальної власності у галузі наукової діяльності визначати як роботу органів публічного управління, яка має на меті вжиття певних заходів профілактики вчинення правопорушень щодо інтелектуальної власності у галузі наукової діяльності засобами адміністративного права, підтримання стабільної ситуації у сфері забезпечення права інтелектуальної власності на результати наукової діяльності, виявлення та відновлення порушених немайнових і майнових прав суб'єктів права інтелектуальної власності на результати наукової діяльності та подолання негативних наслідків, притягнення винних осіб до адміністративної відповідальності за порушення права інтелектуальної власності у галузі наукової діяльності [14, с. 36].

Отже, на основі проведеного вище аналізу пропонуємо адміністративно-правову охорону права інтелектуальної власності визначати як роботу уповноважених органів публічного управління, що має на меті запобігання правопорушенням у сфері

інтелектуальної власності, забезпечення законності та правопорядку, виявлення й відновлення порушених немайнових і майнових прав суб'єктів інтелектуальної власності, а також притягнення винних осіб до відповідальності, охоплює заходи контролю, нагляду та правового впорядкування з метою підтримання стабільності й захисту інтелектуальних прав відповідно до норм адміністративного права.

Враховуючи особливості адміністративно-правової охорони та специфіку її об'єкта – права інтелектуальної власності, можна виокремити основні характеристики вказаного поняття: 1) є складовою публічного управління правовідносинами, що виникають у процесі здійснення суб'єктами права інтелектуальної власності своїх прав; 2) проводиться через вжиття адміністративно-правових заходів впливу; 3) суб'єктами адміністративно-правової охорони є органи публічного управління; 4) об'єктом адміністративно-правової охорони є права інтелектуальної власності на літературні та художні твори, комп'ютерні програми, компіляції даних (бази даних), виконання, фонограми, відеограми, програми організацій мовлення, наукові відкриття, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, компонування напівпровідникових виробів, раціоналізаторські пропозиції, сорти рослин, породи тварин, комерційні (фірмові) найменування, торговельні марки (знаки для товарів і послуг), географічні зазначення, комерційні таємниці; 5) являє собою систему правових заходів, які спрямовані на забезпечення здійснення права інтелектуальної власності.

Так, Л. В. Золота пропонує до системи заходів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у галузі наукової діяльності відносити: 1) розробку й ухвалення нормативно-правових актів, що регламентують охорону права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 2) формування та реалізацію державної політики у сфері захисту прав інтелектуальної власності на результати наукової діяльності; 3) впровадження державних програм, спрямованих на охорону прав інтелектуальної власності в науковій сфері; 4) здійснення державної реєстрації авторських прав на наукові твори за заявкою автора, а також реєстрацію договорів, пов'язаних із правами на результати наукової діяльності, та ведення відповідного реєстру; 5) державний і громадський контроль за дотриманням законодавства у сфері інтелектуальної власності в науковій діяльності; 6) заборону будь-яких дій фізичних та юридичних осіб, що можуть спричинити загрозу порушення прав інтелектуальної власності на результати наукової діяльності [15, с. 46].

На основі цього можемо визначити заходи адміністративно-правової охорони прав інтелектуальної власності загалом: 1) розроблення та прийняття відповідних нормативно-правових актів, що регламентують охорону та захист права інтелектуальної власності; 2) формування та здійснення політики держави у сфері охорони та захисту права інтелектуальної власності; 3) запровадження державних програм, що мають на меті захист та охорону прав інтелектуальної власності; 4) проведення державної реєстрації права інтелектуальної власності; 5) публічний контроль за дотриманням законодавства у сфері інтелектуальної власності; 6) заборона будь-яких дій фізичних та юридичних осіб, що можуть зумовити порушення прав інтелектуальної власності.

Погоджуємось з думкою О. О. Михальського, що наголошує, який захист права інтелектуальної власності являє собою систему правових норм, що гарантують охорону

прав інтелектуальної власності та реалізують функцію протидії правопорушенням. Відповідно, адміністративно-правовий захист є елементом публічного механізму запобігання правопорушенням у сфері інтелектуальної власності та являє собою комплекс передбачених нормами адміністративного права дій, що повинні проводити урядові інституції, спрямовані на захист прав та інтересів суб'єктів у сфері інтелектуальної власності [16, с. 55–56].

Поміж іншого, І. М. Коросташова пропонує адміністративно-правову охорону розглядати в таких аспектах: 1) як одну з функцій держави, зокрема правоохоронну; 2) як завдання адміністративного права; 3) як функцію адміністративного права; 4) як роботу органів державної влади, місцевого самоврядування та осіб, які надають публічні послуги. Однак ключове значення має адміністративно-правова охорона права інтелектуальної власності, зокрема її забезпечення крізь призму роботи органів публічної влади. У четвертому аспекті, де адміністративно-правова охорона розглядається як діяльність суб'єктів публічного управління, вказана діяльність охоплює кілька напрямів. Першим напрямом є діяльність, що має на меті закріплення та реалізацію прав учасників адміністративно-правових відносин, що ґрунтуються на їхньому суб'єктивному праві (правомочності) у вигляді права вимагати від суб'єктів, наділених спеціальними повноваженнями, дотримання чи виконання юридичних обов'язків у межах їхньої компетенції та сфери діяльності, яке здійснюється через подання відповідної заяви до уповноваженого органу влади [17, с. 72].

Наприклад, відповідно до Закону України «Про авторські і суміжні права» авторське право на твір виникає внаслідок факту його створення. Для виникнення і здійснення авторського права не вимагається реєстрація авторського права чи будь-яке інше спеціальне його оформлення, а також виконання будь-яких інших формальностей, проте для засвідчення авторства суб'єкт авторського права може зареєструвати своє авторське право у відповідних державних реєстрах. У такому разі суб'єкт авторського права повинен звернутись до Національного органу інтелектуальної власності [1].

Другим напрямом такої адміністративно-правової охорони є робота суб'єктів публічного управління, що спрямована на попередження правопорушень, за допомогою підготовки та проведення відповідних заходів профілактики (наприклад, інформування, організації та проведення контролю й нагляду тощо). Так, у статті 4 Закону України «Про авторське право і суміжні права» зазначено, що Національний орган інтелектуальної власності та Міністерство економіки України проводить аналіз стану застосування та дотримання національного законодавства і міжнародних договорів у сфері авторського права та/або суміжних прав та проводить контроль за виконанням Закону України «Про авторське право і суміжні права» [1].

Ще одним аспектом адміністративно-правової охорони прав інтелектуальної власності є робота суб'єктів публічного управління, що має на меті відновлення порушених прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб, що проводиться адміністративно-правовими засобами з можливістю застосування заходів адміністративного примусу, зокрема базується на суб'єктивному праві суб'єкта адміністративного права як вимога від суб'єкта публічного управління, виконання ним юридичних обов'язків щодо захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб [17, с. 68].

Герман М. М. Сутність і зміст адміністративно-правової охорони та захисту права інтелектуальної власності

Як зазначає І. Г. Запорожець, адміністративно-правова охорона та адміністративно-правовий захист прав інтелектуальної власності не повинні бути залежними від бажання відповідного суб'єкта й обмежуватися саморегулюванням. Вказане характерне цивільно-правовій охороні та захисту, які базуються на принципах диспозитивності, на відміну від адміністративного, в основі якого лежить імперативний метод [18, с. 45].

Так, А. І. Швець виокремлює такі форми адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності: 1) превентивні, що мають на меті профілактику порушень права інтелектуальної власності: загальні превентивні (видання нормативно-правових та нормативних актів уповноваженими органами, надання нормативних роз'яснень, прийняття регуляторних актів, укладення міжнародних договорів тощо); конкретні превентивні – форми, що реалізуються в конкретних правовідносинах (здійснення державної реєстрації об'єктів інтелектуальної власності та видання на них охоронних документів); 2) захисні – форми адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності, які застосовуються в разі виявлення правопорушення; 3) допоміжні – дії організаційного та матеріально-технічного характеру, які проводяться органами публічного управління, спрямовані на реалізацію інших зазначених вище форм, удосконалення та планування й організації своєї діяльності – проведення нарад, семінарів, роз'яснень, складання звітів тощо [19, с. 220].

Висновки. З огляду на вищевикладене можна зробити висновки, що в широкому аспекті зміст адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності становить розроблення та проведення уповноваженими суб'єктами відповідних охоронно-правових заходів, які мають на меті забезпечення законності у сфері інтелектуальної власності та притягнення винних осіб до адміністративної відповідальності, тобто охоплюють усі складові захисту права інтелектуальної власності. Враховуючи особливості адміністративно-правової охорони та специфіку її об'єкта – права інтелектуальної власності, можна виокремити основні характеристики зазначеного поняття: 1) є складовою публічного управління правовідносинами, що виникають у процесі здійснення суб'єктами права інтелектуальної власності своїх прав; 2) проводиться за допомогою вжиття адміністративно-правових заходів впливу; 3) суб'єктами адміністративно-правової охорони є органи публічного управління; 4) об'єктом адміністративно-правової охорони є права інтелектуальної власності на літературні та художні твори, комп'ютерні програми, компіляції даних (бази даних), виконання, фонограми, відеограми, програми організацій мовлення, наукові відкриття, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, компонування напівпровідникових виробів, раціоналізаторські пропозиції, сорти рослин, породи тварин, комерційні (фірмові) найменування, торговельні марки (знаки для товарів і послуг), географічні зазначення, комерційні таємниці; 5) являє собою систему правових заходів, які спрямовані на забезпечення здійснення права інтелектуальної власності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n74> (дата звернення: 16.03.2025).

2. Великий тлумачний словник сучасної української мови. URL : <https://1531.slovaronline.com/> (дата звернення: 16.03.2025).
3. Венедіктова І. В. Цивільно-правовий захист та охорона авторського права. *Форум права*. 2007. С. 24–29.
4. Галянтюк М. Адміністративно-правовий захист прав суб'єктів промислової власності. *Інтелектуальна власність*. 2001. № 1–2. С. 14–17.
5. Вавженчук С. Я. Співвідношення понять «захист» та «охорона» трудових прав в чинному законодавстві. *Форум права*. 2010. № 1. С. 45–49.
6. Штефан О. О. Охорона і захист авторських прав: теоретичний аспект. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2010. № 4. С. 3–17.
7. Остапчук В. І. Поняття адміністративного захисту авторського права і суміжних прав. *Науково-практичний журнал «Інтелектуальна власність»*. 2003. № 4. URL : <https://synergy.ua/ponyattya-administrativnogo-zahystu-avtors-kogo-prava-i-sumizhnyh-prav/> (дата звернення: 16.03.2025).
8. Адміністративне право України : навчальний посібник : у 2-х томах / В. В. Галунько, В. І. Олефір, М. П. Пихтін та ін. ; за заг. ред. В. В. Галунька. Херсон : ПАТ «Херсонська міська друкарня», 2011. Т. 1 : Загальне адміністративне право. 320 с.
9. Салманова О. Ю. Адміністративно-правові засоби забезпечення міліцією безпеки дорожнього руху : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Харків, 2002. 232 с.
10. Плохой І. І. Поняття громадського порядку. *Форум права*. 2009. № 3. С. 500–505.
11. Троцюк Н. В. Адміністративно-правовий захист авторських прав. *Часопис Київського університету права*. 2015. № 1. С. 216–219.
12. Шемшученко Ю. С., Погорілко В. Ф. Адміністративно-правова охорона природи Української РСР. К., 1973. 230 с.
13. Книш В. І. Адміністративно-правова охорона тваринного світу та роль міліції у її здійсненні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2007. 187 с.
14. Золота Л. В. Problematic issues of intellectual property criminal protection in Ukraine. *Порушення прав інтелектуальної власності та боротьба з ними* : матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 7 грудня 2017 року. Київ : Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності, 2017. С. 35–40.
15. Золота Л. В. Адміністративно-правова охорона права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні : дис. ... канд. юрид. наук, спец. : 12.00.07 / Ун-т сучасних знань, СумДУ ; наук. кер. А. М. Куліш. Суми, 2019. 229 с.
16. Михальський О. О. Адміністративно-правова протидія правопорушенням у сфері інтелектуальної власності в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Сумський державний університет. Суми, 2017. 254 с.
17. Коросташова І. М. Адміністративно-правова охорона: загальнотеоретичні аспекти. *Вісник Академії митної служби України*. Серія: Право. 2015. № 2. С. 66–72.
18. Запорожець І. Г. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності: теоретичні аспекти. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2007. № 10. С. 45–50.

19. Швець А. І. Форми адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері освіти в Україні. *Юридичні аспекти протидії сучасним загрозам сталому розвитку* : тези доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Від громадянського суспільства – до правової держави», м. Харків, 07 червня 2024 року. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 312 с.

REFERENCES

1. Pro avtorske pravo i sumizhni prava : Zakon Ukrainy vid 01.12.2022 № 2811-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n74> (data zvernennia: 16.03.2025) [in Ukrainian].
2. Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy. URL : <https://1531.slovaronline.com/> (data zvernennia: 16.03.2025) [in Ukrainian].
3. Venediktova I. V. (2007). Tsyvilno-pravovyï zakhyst ta okhrona avtorskoho prava. *Forum prava* [in Ukrainian].
4. Haliantschuk M. (2007). Administratyvno-pravovyï zakhyst prav subiektiv promyslovoi vlasnosti. *Intelektualna vlasnist* [in Ukrainian].
5. Vavzhynchuk S. Ya. (2010). Spivvidnoshennia poniat «zakhyst» ta «okhrona» trudovykh prav v chynnomu zakonodavstvi. *Forum prava* [in Ukrainian].
6. Shtefan O. O. (2010). Okhrona i zakhyst avtorskykh prav: teoretychnyï aspekt. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti* [in Ukrainian].
7. Ostapchuk V. I. Poniattia administratyvnogo zakhystu avtorskoho prava i sumizhnykh prav. *Naukovo-praktychnyï zhurnal «Intelektualna vlasnist»*. 2003. № 4. URL : <https://synergy.ua/ponyattya-administratyvnogo-zakhystu-avtors-kogo-prava-i-sumizhnykh-prav/> (data zvernennia: 16.03.2025) [in Ukrainian].
8. Administratyvne pravo Ukraïny : navchalnyï posibnyk : u 2-kh tomakh / V. V. Halunko, V. I. Olefir, M. P. Pykhtin ta in. ; za zah. red. V. V. Halunka. Kherson : PAT «Khersonska miska drukarnia», 2011. T. 1 : Zahalne administratyvne pravo [in Ukrainian].
9. Salmanova O. Yu. (2002). Administratyvno-pravovi zasoby zabezpechennia militsiiei bezpeky dorozhnogo rukhu : dys. ... kand. iuryd. Nauk : 12.00.07 «Administratyvne pravo i protses; finansove pravo; informatsiïne pravo». Kharkiv [in Ukrainian].
10. Plokhoy I. I. (2009). Poniattia hromadskoho poriadku. *Forum prava* [in Ukrainian].
11. Trotsiuk N. V. (2015). Administratyvno-pravovyï zakhyst avtorskykh prav. *Chasopys Kyïvskoho universytetu prava* [in Ukrainian].
12. Shemshuchenko Yu. S., Pohorilko V. F. Administratyvno-pravova okhrona pryrody Ukraïnskoï RSR. K., 1973 [in Ukrainian].
13. Knysh V. I. (2007). Administratyvno-pravova okhrona tvarynnoho svitu ta rol militsiï u її zdiïsnennia : dys. ... kand. yuryd. Nauk : 12.00.07. Kharkiv [in Ukrainian].
14. Zolota L. V. (2017). Problematic issues of intellectual property criminal protection in Ukraine. *Porushennia prav intelektualnoi vlasnosti ta borotba z nymy* : materialy V Vseukraïnskoï naukovo-praktychnoi konferentsiï, m. Kyïv, 7 hrudnia 2017 roku. Kyïv : Naukovo-doslidnyï instytut intelektualnoi vlasnosti [in Ukrainian].

15. Zolota L. V. (2019). Administratyvno-pravova okhorona prava intelektualnoi vlasnosti u sferi naukovoï diïalnosti v Ukraini : dys ... kand. yuryd. nauk, spets. : 12.00.07 / Un-t suchasnykh znan, SumDU ; nauk. ker. A. M. Kulish. Sumy [in Ukrainian].

16. Mykhalskyĭ O. O. (2017). Administratyvno-pravova protydiia pravoporushenniam u sferi intelektualnoi vlasnosti v Ukraïni : dys. ..kand. yuryd. nauk : 12.00.07 / Sumskyĭ derzhavnyĭ universytet. Sumy [in Ukrainian].

17. Korostashova I. M. (2015). Administratyvno-pravova okhorona: zahalnoteoretychni aspekty. *Visnyk Akademii mytnoi sluzhby Ukraïny*. Seriya: Pravo. [in Ukrainian].

18. Zaporozhets I. H. (2007). Okhorona prav na obiekty intelektualnoi vlasnosti: teoretychni aspekty. *Aktualni problemy prava: teoriia i praktyka* [in Ukrainian].

19. Shvets A. I. (2024). Formy administratyvno-pravovoi okhorony prava intelektualnoi vlasnosti u sferi osvity v Ukraini. *Yurydychni aspekty protydii suchasnym zahrozam stalomu rozvytku : tezy dopovidei KhV Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii «Vid hromadianskoho suspilstva – do pravovoi derzhavy»*, m. Kharkiv, 07 chervnia 2024 roku. Kharkiv : KhNU imeni V. N. Karazina [in Ukrainian].

M. M. Herman. ESSENCE AND CONTENT OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL PROTECTION AND PROTECTION OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

The article examines the features of the content of administrative and legal protection and safeguarding. It is determined that the measures of administrative and legal protection of intellectual property rights include: 1) development and adoption of relevant regulatory legal acts regulating the protection and safeguarding of intellectual property rights; 2) formation and implementation of state policy in the field of protection and safeguarding of intellectual property rights; 3) implementation of state programs aimed at the protection and safeguarding of intellectual property rights; 4) state registration of intellectual property rights; 5) public control over compliance with legislation in the field of intellectual property; 6) prohibition of any actions of individuals and legal entities that may lead to violations of intellectual property rights. It is proven that in a broad sense, the content of administrative and legal protection of intellectual property rights is the development and implementation by authorized entities of relevant protective and legal measures aimed at ensuring legality in the field of intellectual property and bringing guilty persons to administrative responsibility, i.e., they encompass all components of intellectual property rights protection. It is summarized that the main characteristics of the concept of administrative legal protection are: 1) it is a component of public management of legal relations that arise in the process of exercising intellectual property rights by subjects of their rights; 2) it is carried out by taking administrative legal measures of influence; 3) the subjects of administrative legal protection are public administration bodies; 4) the object of administrative legal protection is intellectual property rights to literary and artistic works, computer programs, data compilations (databases), performances, phonograms, videograms, programs of broadcasting organizations, scientific discoveries, inventions, utility models, industrial designs, layouts of semiconductor products, innovative proposals, plant varieties, animal breeds, commercial (brand) names, trademarks

Герман М. М. Сутність і зміст адміністративно-правової охорони та захисту права інтелектуальної власності

(signs for goods and services), geographical indications, trade secrets; 5) it is a system of legal measures aimed at ensuring the exercise of intellectual property rights.

Keywords: protection, protection, administrative and legal protection, administrative and legal protection, intellectual property, intellectual property law.

Стаття надійшла до редколегії 5 березня 2025 року